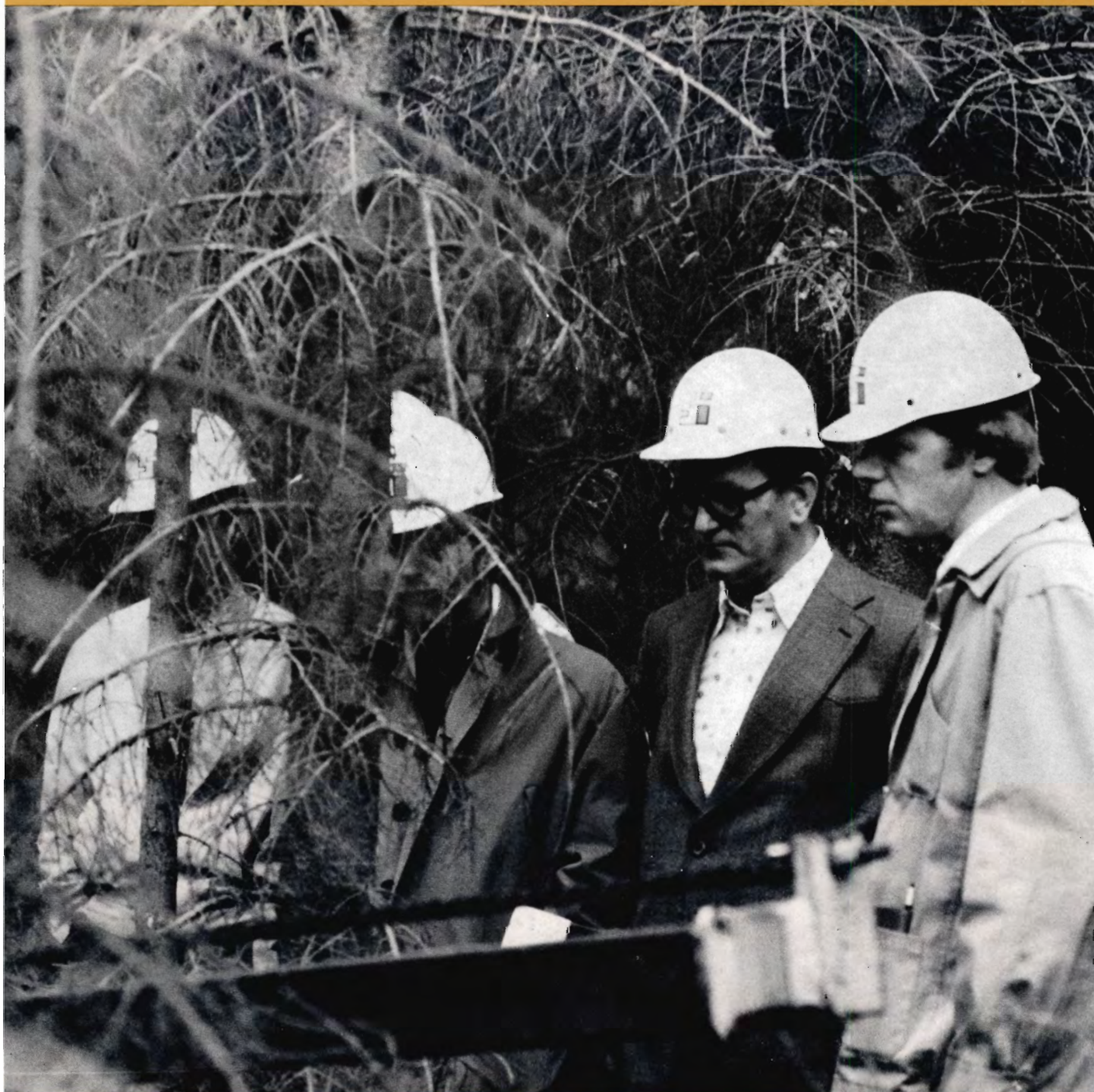

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
September 1976

Ford sætter fokus på føreren...

Den nye Ford førerkabine er skabt efter et helt nyt princip.

Førerkabinen, som er et forsejlet modul, der indeholder alle betjeningsgreb og instrumenter, indbygges i traktoren under produktionen.

Derfor er kabinen meget tæt for støj og støv.

Den ny kabines to brede døre gør det let at komme ud og ind.

Førersædet er anatomisk rigtigt udformet, og har teleskopstoddæmper.

Det er let at justere, så det passer til førerens højde, vægt og rækkevidde.

Forruden er i moderne buet design.

Sideruder og bagrude er tophængslede, så de kan fastholdes i alle stillinger.

Alle ruder er splintsikre. Der er let adgang til indstilling af redskaberne fra førersædet.

Til standardudstyret hører også friskluftanlæg med 3-trins blæser, vinduesvisker med 2 hastigheder, sidespejl, el-vasker, solskærm, indvendig bakspejl, indvendig belysning, arbejdslygte samt et kraftigt varme- og defrosteranlæg.

Kabinen er gummiophængt og isoleret med formstøbt lydæmningsmateriale, som holder lydniveauet helt nede på max. 81/86 dB(A) ved førerens øre, målt iflg. OECD metode.

Med den nye Ford kabine er det virkelig lykkedes at kombinere sikkerhed, kørerkomfort og lavt lydniveau.

Prøv de nye kabiner hos Ford traktorforhandleren.

Traktorer
Maskiner

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup
Telf. (05) 75 40 53

*Vi anbefaler os med alle arter
skovplanter i gode provenienser.*

Skovplantekulturene står under
Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle - Telf. 03 - 49 30 20* og 03 - 49 30 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen
er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: **Ole van Tol**

Tlf. (09) 75 12 88

ASKETRÆ

TRÆVAREFABRIKKEN

SKOVHASTRUP

GRUNDLAGT 1895

4330 HVALSØ . TLF. (03) 40 80 33

Køber af alt asketræ i store og små
dimensioner. (Småkævler med
diameter ned til 25 cm har altid
interesse).

Danplanex
PLANTESKOLER A/S
RØDEKRO TELF. 04-66 29 33* DANMARK

Skovplanter

*i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.*

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlsstation. Planteskolerne og
salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.
Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

A/S Kagerup Trævarefabrik

Kagerup Stationsvej 59
3200 Helsingør - Tlf. (03) 29 40 09

ER KØBER TIL BØGE- OG
ASKEKÆVLER SAMT
NÅLETRÆ, GRAN OG LÆRK

Hyllinge Savværk A/s

Tlf. (03) 74 40 64

A/S Grindsted Imprægneringsanstalt

er køber af nåletræ til master

Grindsted tlf. (05) 32 08 55*

OREHOVED TRÆ- OG FINÉRINDUSTRI A/S

OREHOVED · 4840 NØRRE ALSLEV · TLF. (03) 84 60 84

Et godt træ har sin værdi...

HAFNIA - HAAND I HAAND

Holmens Kanal 22 . 1060 København K
Tlf. (01) 13 14 15

Personalialia:

Skovrider *Carl Lorenzen*, Hovedgaard, er i en alder af 88 år afgået ved døden. Skovrider Lorenzen var i en årrække formand for midtjydske salgskreds under Handelsudvalget.

Godsejer *Anders Dinesen*, Leerbæk pr. Vejle er afgået ved døden i en alder af 82 år.

Kgl. skovrider *Poul Rosen* er i en alder af 87 år afgået ved døden.

Skovrider Rosen, som i årene 1929-1959 var skovrider for Nødebo statskovdistrikt, var i en årrække formand for Dansk Skovforenings nordsjællandske salgskreds.

Overklitfoged *Allan Heilmann* er afgået ved døden i en alder af 85 år.

Overklitfoged Heilmann var i årene 1923-30 overklitfoged i Thisted amt og fra 1930-1960 overklitfoged i Hjørring amt.

Afrika-stipendier

Styrelsen for Nordiska afrikainstitutet har ledige rejsestipendier til videnskabelig forskning i Afrika for forskere i de nordiske lande.

Stipendierne er bestemt til forskning i Afrika, og det videnskabelige arbejde bør berøre spørgsmål indenfor udviklingsproblematikken i denne verdensdel.

Specielt lægges der vægt på studiet af problemer inden for følgende geografiske eller tematiske problemkredse: Sydlige Afrika, det fransktalende Afrika samt landsbyudviklingen (specielt administrative problemer) og de politiske og økonomiske relationer mellem Afrika og Europa.

Der stilles store krav til ansøgernes videnskabelige duelighed og kompetance.

Ansøgningsblanketter rekvireres ved Nordiska afrikainstitutet, Box 2126, S-750 02 Uppsala, Sverige.

Sidste ansøgningsfrist er 4. oktober 1976.

Carl Gösta Wedstrand

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING
Vester Voldgade 86
1552 København V
Telf.: (01) 12 21 66*
Postgirokonto: 9001964

Redaktionsudvalg:

Hofjægermester
I. Estrup
(formand)
Statsskovrider
Steffen Jørgensen
Lektor, lic.agro,
Finn Helles
Skovrider
Aa. Marcus Pedersen
Skovrider
Ole Fog

Ansvarshavende redaktør:

Forstkandidat
Mikal Herløw
Dansk Skovforening

Annoncetegning:

Redaktør P. Hauberg
Dansk Skovforening

Abonnement:

Tegnes hos
Dansk Skovforening
Koster for 1976
kr. 95,- (incl. moms)

Medlemmer af Dansk Skovforening modtager et ekspl. af Skoven og Dansk Skovforenings Tidsskrift vederlagsfrit.

Stof til SKOVEN's oktober nummer må indsendes inden 5. oktober

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.

Forsiden:

Landbrugsminister
Poul Dalsager ser på
maskinel afkvistning.

Tryk:

Juelsminde Bogtryk
Telf.: (05) 69 30 94

SEPTEMBER 1976

Landbrugsminister Poul Dalsager ser på hugst af gran.

Landbrugsministeren på skovtur

Landbrugsministeren er som bekendt også privatskovbrugets minister, og det var derfor med stor glæde, at Skovforeningen modtog landbrugsminister *Poul Dalsagers* anmodning om at deltage i en skovtur, hvorunder han kunne få lejlighed til at stifte nærmere bekendtskab med skovbruget.

Sidste gang, Skovforeningen havde en landbrugsminister på skovtur, var i 1970, da *Henry Christensen* så på skovbrug på Sjælland.

Dansk Skovforening var derfor vært ved en heldags-ekskursion, der fandt sted den 7. september, og som startede i de frodige østjyske skovegne og bevægede sig mod vest for at slutte i de magre hedeegne, således at ministeren fik så bredt et billede af skovens produktionsvilkår som muligt.

Fra Landbrugsministeriet deltog foruden landbrugsministeren afdelingschef *O. W. Friis*, ministersekretær *Henrik Curtz* og ekspeditionssekretær *L. Møller Sørensen*.

Fra Skovforeningen deltog foreningens formand hofjægermester *Jakob Estrup*, godsejer *Gustav Berner*, afdelingschef

Søren Grosen, proprietær *E. Schultz-Petersen* samt foreningens direktør *Ole Fog*.

Ekskursionen startede på Rathlousdal Gods, hvor godsejer *Iver Tesdorpf* og skovrider *Find Biilmann* forklarede om godsskovbrug i kombination med landbrug.

Under rundturen i godsets skove diskuterede man træartsvalg, tilgang af arbejdskraft og medarbejderuddannelse.

Herefter fortsatte ekskursionen til Miesing Sønderkov, som også blev besøgt i forbindelse med Dansk Skovforenings årsmøde i maj d.å.

Skovdyrkerforeningen for Skanderborg Amt var her repræsenteret ved dens formand, gårdejer *Johannes Bache* og skovrider *Finn O. Friis-Hansen*.

Her var emnet naturligt nok en forbedret drift af de danske småskove, og ministeren fik en grundig indføring i de foreliggende fusionsplaner (vedr. disse – se SKOVEN nr. 7 d.å.).

Ministeren havde udtrykt ønske om at besøge en træindustriel virksomhed, og der blev tid til en hurtig gennemgang

De deltagende embedsmænd: H. Curtz (t.v.), O. W. Friis (i.m.) og L. Møller Sørensen.

Landbrugsministeren og hans embedsmænd underholdes på Rathlousdal om godsskovbrugets muligheder.

Diana skovtjære

SKOV TJÆRE 123 S
SKOV TJÆRE 433
MUSE TJÆRE
ARBINOL
SPECIALMONTEREDE
GLORIA-SPRØJTER
DINATOX CARBOLINEUM
SILOLAK
NATRIUM-NITRIT
til stødsmøring

Skovrider Tage Hansen
4840 Nr. Alslev . Tlf. (03) 83 44 96

Skovplanter - haveplanter

alle arter

Vi sender Dem gerne
prisliste og tilbud.

Hulkærhus planteskole

Telefon (06) 87 03 33 - Ans By

Alle kulturer er underkastet danske Plante-
skolers Sundhedskontrol og Herkomstkontrol.

på Engesvang Spånpladefabrik, hvor direktørerne *A. H. Pedersen* og *H. J. Pedersen* forklarede om industriens problemer.

Ekskursionen sluttede i Gedhus Plantage syd for Karup. Plantagen, der ejes af A/S Plantningsselskabet Steen Blicher, administreres af Det danske Hedeselskab. Emnet var mekanisering af kulturarbejde og hugst samt arbejdsmiljø.

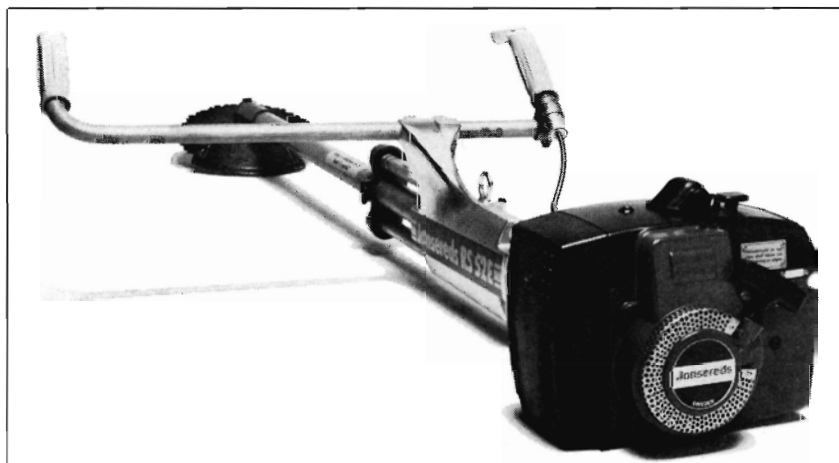
Skovrider *Ebbe Udsen* demonstrerede på det første punkt Hedeselskabets Plantningssystem. Konsulent *Fritz Møller*, Skovteknisk Institut, der er Skovforeningens maskintekniske konsulent, fremviste hugst og udkørsel i ungt nåletræ med Stripper, UK-tang samt kran og vognudstyr.

I en bevoksning af ældre nåletræ gennemgik man de bestræbelser, der gøres for en forbedring af arbejdsmiljøet ved den motormanuelle hugst.

Ministeren viste under turen stor interesse for skovbrugets forhold, og han lovede ved lejlighed at vende tilbage for yderligere at blive informeret om vore forhold og aktuelle problemer.

mh

Jonsereds kratrydder med dobbelt afvibrering og elektronisk tænding.

Vil man effektivt fjerne vibrationer fra en kratrydder, så de ikke forplanter sig i fingre, arme og ryk er det ikke tilstrækkeligt, at afvibrere håndtagene som på motorsaven, da man på kratrydderen også har vibrationer fra kardanrøret.

På Jonsereds nye kratrydder er derfor også motorens vibrationer og vridninger afdæmpet inden de når ud i kardanrøret.

Den nye kratrydder har foruden elektronisk tænding, luftkøling af kobling og benzintank.

Alt dette for at gøre kratryddingen mere effektiv og samtidig skånsom for brugeren.

Jonsereds

Børge Pedersen, (08) 13 40 29, 13 15 51. Bent K. Petersen, (04) 57 72 56. Andreas Petersen, (09) 95 82 60. Arnold Larsen, (03) 86 91 26. Specialværkstedet, (03) 71 34 65. Holger Møller, (03) 63 11 51. Sven E. Larsen, (03) 41 10 86. ISEKI Jylland A/S, (05) 82 58 88. Jørgen Rasmussen, (07) 47 23 55. Sven Low, (03) 97 46 43. Nordsjællands Motorsavservice, (03) 26 51 51. Søren G. Nielsen, (08) 33 51 93. Viggo Graversen, (06) 88 04 13. Jens Peter Rohde, (06) 96 10 69. Poul Bøjstrup, (06) 39 41 77. Niels Kirk, (05) 24 41 28.

Brandhæmmende træprodukter

En dansk fabrik for produktion af brandhæmmende træprodukter ventes iflg. »Børsen« (3.9.1976) inden årets udgang etableret i Mønsted i nærheden af Viborg.

Det er forskningsselskabet Kanamark og dets hovedaktionær og daglige leder, direktør *Karl-Otto Sørensen*, der har taget initiativet til produktionsvirksomheden i Mønsted. Han siger, at den kommende fabrik, baseret på en af hans egne opfindelser, skal fremstille et brandhæmmende træprodukt, der bygges op på finérbasis, og som har utallige anvendelsesmuligheder i byggeriet.

Der regnes med, at fabrikken i første omgang vil blive på 1800 m² med beskæftigelsesmuligheder for 20 og med produktionsstart engang i 1977.

Produktionskapaciteten bliver – også i starten – 2000 m³ årligt for såvel hjemmemarked som en række vest-europæiske eksportmarkeder. *Karl-Otto Sørensen* venter dog, at man i løbet af få år kan producere og afsætte 3.000–4.000 m³ brandhæmmende træprodukter alene på det danske marked.

Foruden den produktion, der sættes igang i Danmark, kan der blive tale om licensbaserede produktioner på potentielle eksportmarkeder.

P. H.

Import og eksport af spånplader

Danmarks import og eksport af spånplader i 1975 er af Danmarks Statistik opgjort til følgende:

IMPORT:	<i>m</i> ³	1.000 kr.
Belgien, Lux.	1.954	1.332
Holland	716	425
Forb.rep. Tyskland	37.783	29.414
Norge	221	252
Sverige	80.934	49.836
Finland	2.520	2.035
Spanien	31	29
Sovjet	406	134
Østrig	187	284
Jugoslavien	128	319
Rumænien	371	165
Storbritannien	948	1.583
IALT	126.199	85.808

EKSPORT:		
Forb.rep. Tyskland	2.279	3.598
Storbritannien	30.877	22.554
Island	363	303
Færøerne	517	308
Norge	617	525
Sverige	3.547	2.926
Sudan	18	28
Schweiz	54	30
Grønland	654	640
IALT	38.926	30.912

Den samlede indenrigshandel med spånplader var i de sidste 3 år således:

IMPORT:	<i>m</i> ³	1.000 kr.
1975	126.200	85.808
1974	93.300	65.400
1973	111.500	97.300

EKSPORT:		
1975	38.900	30.900
1974	24.500	17.800
1973	9.900	10.400

Den kvantumsmæssige stigning i 1975 på import og eksport er på henholdsvis 35 pct. og 59 pct., mens provenuet er steget med henholdsvis 31 pct. og 74 pct.

Gennemsnitsprisen for 1975 pr. *m*³ importerede spånplader andrager 680 kr. mod 701 kr. året før.

For gennemsnitsprisen af eksporterede spånplader er der tale om en stigning i forhold til året før, nemlig fra 726 kr./*m*³ til 794 kr./*m*³.

Ud fra statistikkens tal samt kendskab til Danmarks produktion af spånplader kan det beregnes, at forbruget på hjemmemarkedet i 1975 har beløbet sig til 384.682 *m*³ eller 0,079 *m*³ pr. indbygger.

E.B.J.

OPRENSNING AF GRØFTER OG VANDLØB

kan vi tilbyde os med specialmaskine, der for at udføre arbejdet kun kræver lidt plads; den er også velegnet i blødt terræn.

Er der problemer med

Nærmere oplysninger kan uden forbindende indhentes hos

ENTRPR. BRDR. SVANEBJERG

Leestrup 4733 Tappernøje
Tlf. (03) 82 53 77 & 82 54 25

Dansk stålgærde - effektiv indhegning

NKT

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRÅADFABRIKER

Gl. Banegaardsvej 25 · 5500 Middelfart

Tlf. (09) 41 10 30

Regnskabsoversigter 1974/75

Dansk Skovforenings regnskabsoversigter er velkendt materiale for de fleste, der har med det private skovbrug at gøre. Med denne artikel er det hensigten at orientere en bredere kreds om de vigtigste udviklingstendenser inden for privatskovbruget, således som det fremgår af de nyligt udsendte regnskabsoversigter for 1974/75.

Af KNUD DALGAS, Dansk Skovforening.

Regnskabsmaterialet

Oversigterne for 1974/75 bygger på indsendte spørgeskemaer fra 71 skovdistrikter og 85 hedeplantager. I alt 45 pct. af landets privatejede skov- og plantageareal indgår. Dette er en noget svagere repræsentation end ved sidste års oversigter, og fra Dansk Skovforenings side vil man søge at modvirke denne udvikling ved at foretage en forenkling af spørgeskemaerne til næste års oversigter.

Tidsmæssigt indeholder oversigterne tal fra årsregnskaber, der er afsluttet i perioden 31.12.1974–31.10.75.

I oversigterne er materialet for hedeplantagernes vedkommende fordelt til ejendomsstørrelsesgrupper, mens de gamle skovejendomme er fordelt både landsdelsmæssigt og størrelsesmæssigt. Af pladmæssige grunde omtales i det følgende kun de to hovedgrupper: hedeplantager og gl. skovegne.

Hugst og tilvækst

Som omtalt i SKOVENS martsnummer i år ligger Danmarks hugst stadig på et lavt niveau, idet den i 1974/75 kun var på ca. 1,80 mill. m³, mens den ifølge perspektivplan 2 skulle have været på ca. 2,05 mill. m³. Ifølge regnskabsoversigterne var hugsten i de gl. skovegne 7,5 m³/ha bevokset areal, mens tilvæksten var kalkuleret til 8,7 m³/ha. For hedeplantagerne var tallene henholdsvis 4,3 og 5,5 m³/ha. Til sammenligning kan det nævnes, at der også i statsskovene i 1974/75 blev hugget mindre end tilvæksten. På de frodige statsskovdistrikter var hugsten

således kun 6,5 m³ pr. ha bevokset areal, hvilket er væsentligt under tilvæksten på 8,9 m³/ha. I statens hede-skove og ikke fuldt producerende distrikter var tallene for hugst og tilvækst henholdsvis 3,2 og 5,4 m³/ha.

Sortimentsforholdet

Som også omtalt i ovennævnte artikel er der i de sidste par år sket en stærk forskydning af sortimentsforholdet, idet kævle/tømmerandelen er dalet, mens cellulosetræandelen er steget. Denne ændring skyldes de nye eksportmuligheder, der har vist sig for cellulosetræ, samt de store reserver af denne kvalitet, som er ophobet på grund af tidligere års afsætningsproblemer.

Arbejds løn og timeforbrug

Skovbrugets Arbejdsgiverforening udarbejder for hvert kalenderår en arbejdsstatistik. Timeforbruget pr. ha var i 1975 19,6 timer, hvilket er nogenlunde det samme som i 1974. Den udbetalte arbejds løn (excl. feriegodtgørelse m. v.) voksede derimod fra 478 kr./ha i 1974 til 552 kr./ha i 1975, dvs. en stigning på 15 pct. Den gns. timefortjeneste excl. feriegodtgørelse m. v. voksede til 28,14 kr., hvilket er 16 pct. over timefortjenesten i 1974. Andelen af akkordarbejde viser stadig en faldende tendens. Kun 50 pct. af den udbetalte arbejds løn blev indtjent ved akkordarbejde. Så sent som i 1969 var det samme tal 65 pct. Det er bemærkelsesværdigt, at timefortjenesten i gns. lå 1,35 kr. højere på de store end på de små ejendomme.

Dækningsbidrag ved træproduktionen

Indtægten ved salg af træ (korrigeret til salg = hugst) var i 1974/75 1192 kr./ha i de gl. skovegne og 663 kr./ha i hedeplantagerne. I forhold til 1973/74 er der tale om stigninger på henholdsvis 5 og 11 pct. Salgsindtægten pr. m³ har i samme tidsrum vist en stigning på ca. 14 pct. i de gl. skovegne og 6 pct. i hedeplantagerne.

Udgifterne ved træproduktionen omfatter kultur-, skovnings- og transportudgifter samt vej- og vandudgifter. Da man på mange distrikter ikke regnskabsmæssigt skelner mellem kulturudgifter vedr. henholdsvis træproduktion og pyntegrønt, er samtlige kulturudgifter anført under træproduktionsudgifterne.

For de gamle skovegne lå de samlede udgifter til træproduktion på 587 kr./ha og for hedeplantagerne på 388 kr./ha. I forhold til 1973/74 er det stigninger på henholdsvis 14 og 27 pct. Dækningsbidraget ved træproduktion var følgelig 605 kr./ha i de gamle skovegne og 275 kr./ha i hedeplantagerne. Der er altså tale om fald på henholdsvis 3 og 5 pct. i forhold til året før.

For nærmere analyse af de enkelte indtægts- og udgiftsposter dels pr. ha og dels pr. m³ henvises til regnskabsoversigterne.

Nykulturareal og kulturromkostninger pr. kulturareal

Dette er et relativt svagt punkt i oversigterne, idet kun få distrikter indgiver tilstrækkelige oplysninger.

Det indberettede kulturareal fordelte sig med 52 pct. til nåletræ og 48 pct. til løvtræ. I forhold til 1973/74 er løvtræandelen i de gl. skovegne stigende. På grund af det spinkle materiale skal man sikkert ikke lægge for meget i dette - nok så interessant bliver det at se resultaterne af den netop afsluttede skovtælling.

De samlede kulturudgifter i de gl. skovegne incl. anlæg, kulturpleje og bevoksningspleje var i 1974/75 på 10.096 kr./ha kulturareal for bøg, 9.685 kr./ha for andet løvtræ og 13.965 kr./ha for nåletræ (incl. pyntegrønt). I hedeplantagerne var kulturudgifterne på 6.439 kr./ha kulturareal. I forhold til 1973/74 er kulturudgifterne pr. ha kulturareal steget 3 pct. i de gl. skovegne og 11 pct. i hedeplantagerne.

Dækningsbidrag ved biproduktion

Overskuddet ved klipning og salg af pyntegrønt og juletræer er langt den vigtigste »biproduktion«. Som nævnt indgår kulturromkostningerne ikke i dækningsbidragsberegningen.

I de gamle skovegne udgjorde dækningsbidraget ved biproduktion i 1974/75 125 kr./ha bevokset areal eller 20 pct. af dækningsbidraget ved træproduktionen. I forhold til tidligere år er der, som det også fremgår af figur 1, tale om en kraftig stigning for de gamle skovegne, og da navnlig for ejendommene vest for Storebælt, mens en lignende udvikling ikke kan spores for hedeplantagerne.

Dækningsbidrag ved blivirsomheder

Dette punkt omfatter en række forskelligartede, mere eller mindre driftsfremmede virksomheder. Størrelsen af dækningsbidraget ligger ret uændret på 20–40 kr./ha bevokset areal.

Generalomkostninger

Generalomkostningerne var i 1974/75 390 kr./ha i de gl. skovegne og 197 i hedeplantagerne, hvilket er stigninger på hhv. 15 pct. og 14 pct. i forhold til forrige år.

Generalomkostningerne fordelte sig med ca. 60 pct. til administration, 20 pct. til arbejderomkostninger og 20 pct. til skatter m. v. – Denne fordeling er stort set uændret i forhold til de nærmest foregående år.

Kasseoverskud

I »kasseoverskud ved skovdrift« indgår kun dækningsbidrag ved træproduktion og pyntegrønt samt generalomkostningerne. Dækningsbidrag ved blivirsomheder medtages altså ikke. Som det fremgår af figur 2, er der i 1974/75 sket en stabilisering af de forbedrede resultater, der opnåedes i 1973/74. For ejendomme øst for Storebælt er der dog tale om et mindre fald i kasseoverskuddet.

Man kan konkludere, at den øgede hugst af cellulosetræ førte til et ringere dækningsbidrag ved træproduktion, end man ville have opnået ved et mere normalt sortimentsforhold. Denne forringelse blev imidlertid stærkt modvirket af et væsentligt forbedret dækningsbidrag ved biproduktion.

Det samlede kasseoverskud (incl. blivirsomheder) blev i 1974/75 på 371 kr./ha i de gl. skovegne og 146 kr./ha i hedeplantagerne. I forhold til 1973/74 er der tale om fald på henholdsvis 7 og 16 pct.

I statskovene var det samlede kasseoverskud i 1974/75 i de frodige distrikter ÷ 112 kr./ha bevokset areal og i hedeskovene og de ikke fuldt producerende skovdistrikter (excl. klitplantagerne) ÷ 240 kr./ha bevokset areal. Det skal imidlertid bemærkes, at der i 1974/75 har været beskæftiget et stort antal uøvede arbejdere i statskovene, og at man her har betydelige omkostninger til rekreative formål.

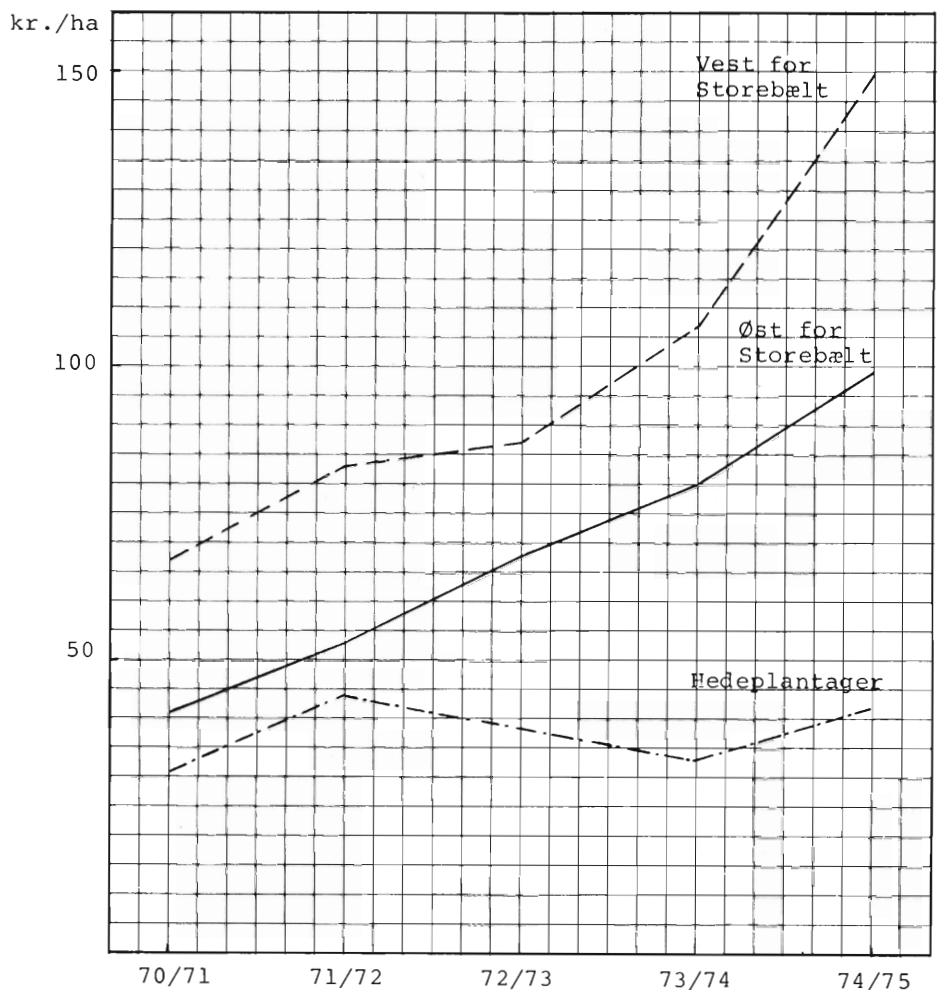

Fig. 1. Dækningsbidrag excl. kulturudgifter ved produktion af juletræer og pyntegrønt 1970/71—1974/75.

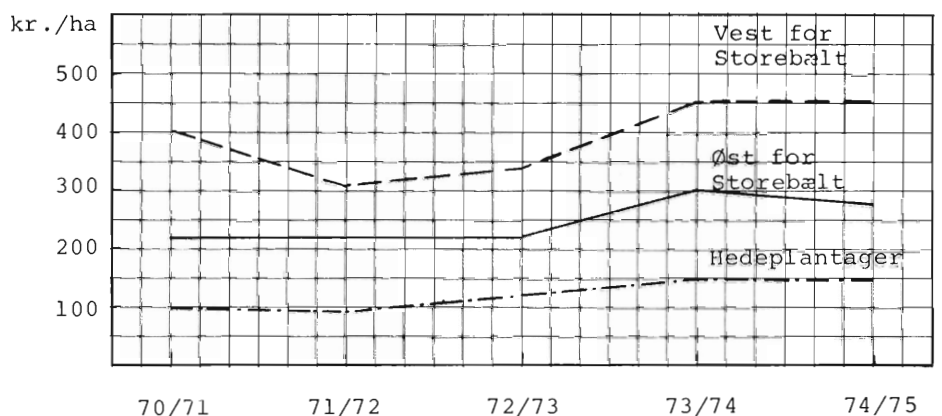

Fig. 2. Kasseoverskud ved skovdrift 1970/71—1974/75.

Enegang

Arbejdstilsynet udsendte i august 1973 foreløbige regler (Meddelelse nr. 4/1973) om enegang ved skovarbejde. Reglerne omfatter et forbud mod enegang ved særlig farligt arbejde. Endvidere indeholder reglerne en henstilling om at tilrettelægge arbejdet således, at der søges etableret kontakt mindst 4 gange daglig til skovarbejdere, som arbejder alene.

Der har d. 25. august været afholdt et møde i Arbejdstilsynet, hvor man skulle tage stilling til udformningen af

endelige regler om enegang.

Resultatet blev, at man ikke fandt det praktisk muligt at stramme de foreløbige regler yderligere. Man fandt det derimod påkrævet at øge indsatsen for at begrænse selve ulykkerne. De endelige regler om enegang betyder derfor en fortsættelse af den hidtidige praksis.

Bo M. Ravn,
Skovbrugets
Arbejdsgiverforening

Vildtpleje i statsskovene

Skovstyrelsen har udsendt retningslinier for anlæg af vildtagre og -plantninger til statskovdistrikterne.

Af Skovstyrelsen.

Statsskovenes betydning for befolkningens friluftsliv er stadig stigende. En af de oplevelser, der er af størst værdi for mange, er lejligheden til at iagttage skovens fauna – både de almindelige jagtbare dyrearter og f. eks. småfugle. Statsskovvæsenet må derfor skabe gode betingelser for dyrelivet i statsskovene, så såvel arts- som individantallet bliver rigeligt og varieret. Sådanne bestræbelser i sammenhæng med den tilbageholdenhed i beskyddningen, som traditionelt bliver praktiseret i statsskovene, er med til at gøre disse til en art reservater for landets dyreliv.

Skovstyrelsen har tidligere rådgivet om opdræt af gråænder samt begrænsning af skadelige vildtarter, og styrelsen opfordrer nu statsskovdistrikterne til – hvor det er hensigtsmæssigt – at udvide den hidtil foretagne vildtpleje, bl. a. gennem anlæg og forbedring af flere attraktive biotoper for vildtet.

Skovstyrelsen giver i en skrivelse til distrikterne en række generelle retningslinier samt gengiver nogle af de erfaringer, statsskovvæsenet har indhøstet på dette felt, bl. a. på Feldborg distrikt:

Generelle retningslinier

Den bedste udnyttelse af den økonomiske indsats for vildtplejen får man ved at understøtte den eksisterende vildtbestand.

Vildtets primære behov er: Ro (især i yngletiden), dækning, læ og foder (specielt vinterfoder). Vildtplejeforanstaltninger bør derfor iværksættes i forholdsvist rolige områder i skoven, beplantningen bør yde læ og dækning, og foderplanter bør vælges under hensyn til, på hvilken årstid man ønsker foder tilgængeligt, og hvilke vildtarter, man ønsker at understøtte.

Den største vildtbestand opnås, hvor der er variation i biotoperne. Langstrakte vildtagre – f. eks. på brandbælter og ubenyttede spor – vil derfor

være at foretrække. På brandbælter må man dog være opmærksom på ikke at benytte planter, der kan forhøje brandfaren.

Vildtagre og vildtplantninger skal have en vis størrelse for at have nogen effekt, og *de skal plejes og gødes regelmæssigt*.

Anlæg af vildtagre

I tabel 1 er anført, hvilke planter man har haft gode erfaringer med på ringere boniteter.

Endvidere kan der dyrkes kartofler, kløverudlæg og lucerne. Til vildtagre specielt beregnet for kronvildt anbefales 1/3 kartofler, 1/3 vårrug/havre og 1/3 gul lupin.

På bedre boniteter har bl. a. fodermarvkål, vårhvede, lupin og hestebønner givet gode resultater samt på fugtige steder hamp, som er en fortrinlig dækplante.

Anlæg af vildtplantninger

Anlæg af plantninger, hvor vildtet kan få læ og dækning, må i det åbne land anses for den vigtigste biotopforbedring. I skoven er denne aktivitet dog også vigtig.

Det hyppigste opholdssted for vildtet er området tæt ved skovkanten eller ved overgangen fra en biotop til en anden. Etablering af læ og dækning i skovkanten er derfor af stor betydning for vildtbestanden. Plantning af arter, som søges af vildtet, kan foretages her, ligesom talrige andre steder i skoven, og samtidig rent æstetisk virke som en kærkommen variation i skovbilledet. Valg af forskellige blomstrende og frugt bærende træ- og buskarter vil ikke blot være til gavn for det jagtbare vildt, men også for insekt- og fuglefaunaen. Variation i plantevalg og skabelse af åbne, lune lommer i plantningen er vigtige foranstaltninger. Der bør fortrinsvis anvendes danske arter af buske og træer og inden for disse helst også arter, der ikke virker stedfremmede. Alle bør være af dansk proveniens. Følgende arter kan bl. a. foreslås:

På næringsfattig bund:

Bævreasp, gyvel, roser (f. eks. klitrose), ene, eg, øret-pil, alm. røn, tørst, brombær, havtorn (i kystnære områder), birk, vild kaprifolie.

På næringsrig bund:

Ask, eg, rød-el, bøg, benved, slåen, tjørn, alm. hæg, rød kornel, dunet gedeblad, vedbend, roser, selje-pil, grå pil, birk, alm. hyld, fugle-kirsebær, avnbøg, naur, skov-abild, hassel, vild kaprifolie, røn.

En god biotopforbedring på mange lokaliteter er etablering af damme eller søer.

Vedligeholdelse af eksisterende søer og fjordområder er lige så vigtig, bl. a. ved at hindre tilgroning og ved regelmæssig slåning af tagrør.

Fodring af vildtet

Tilskud af foder til vildtet kan være nyttigt og nødvendigt i en streng vinter.

Vinterudrensning i unge bevoksninger af eg, ask eller ahorn er et godt kosttilskud til råvildtet.

Tabel 1. Forskellige planters anvendelighed overfor forskellige vildtarter (på lave boniteter).

	Såtidspunkt	Kg/ha såsæd	Vildtagre søges især af (max. xxx).					
			Kronvildt	Råvildt	Harer	Fasaner	Agerhøns	Duer
Vinterrug	sept.	150	xx	xx	xx	x	x	x
Fodermarvkål	maj	3	xx	xx	x	x	x	x
Enårig lupin	maj	150	xxx	xxx	xx	xx	x	x
Hvidkløver	april	10	xx	xx	xx	x	x	x
Kålroer	maj	3	xxx	xxx	xxx	x	x	x
Boghvede	maj	100				xx	xx	xxx
Gyvel			xx	xx	xx	xx	x	
Havre	april	150	xx	xx	x	xx	xx	x
Byg	april	150	xx	xx	x	xx	xx	x

Tørkeskader i skovene

Kalenderåret 1975 gav et nedbørsunderskud på 122 mm. Sommeren 1976 blev den tørreste i mands minde. Igen gennem månederne januar – august blev der således opsummeret et nedbørsunderskud på 158 mm.

Allerede først i juni indløb der sporadiske meddelelser om tørkeskader i flere forskellige dele af landet; der blev talt om udgåede nyplantninger, døende ældre nåletræer m. m., og en af tørkens følgevirkninger – brandfaren – medførte stor aktivitet vedrørende midlertidig lukning for publikums færdsel i brandfarlige områder.

Det er imidlertid de produktionsmæssige tørkeskader, der i det efterfølgende skal gives en lille oversigt over.

Foranlediget af de sporadiske indberetninger bad Dansk Skovforening samtlige skovkredsformænd foretage en rundspørge blandt medlemmerne for at indsamle oplysninger om skadernes omfang.

Besvarelserne indkom og blev først i august måned bearbejdet og sammenstillet. Med fare for at generalisere kunne situationen dengang sammenfattes således:

Tørken har sat sine spor i skovene, men man kan ikke tale om nogen katastrofe. En del nyplantninger, specielt agerjordstilplantninger, er gået ud, og trædød forekommer pletvis overalt i nåletræbevoksningerne.

Tørken er imidlertid fortsat siden. Vi havde under et møde, hvori samtlige skovkredsformænd deltog, den 25. august, lejlighed til at revidere de indsamlede oplysninger, og det er disse reviderede oplysninger, der danner grundlaget for det efterfølgende forsøg på en summarisk beskrivelse af situationen:

Det store nedbørsunderskud i forbindelse med det ekstraordinært varme og solrige vejr sommeren 1976 har i stor udstrækning anrettet skader i skovene. Den gode og rigelige nedbør i maj måned har imidlertid afbødet virkningerne en hel del, og det vil fortsat være forkert at tale om nogen landsdækkende katastrofesituation.

Enkelte ejendomme har af flere forskellige årsager været særdeles hårdt ramt, men når landet betragtes som en helhed, bliver situationen mere afdæmpet.

Nykulturer: Det må antages, at op til 50 pct. af forårets nyplantninger er

gået til. Dette medfører primært forøget udgift til planteindkøb og plantning, men hertil kommer ekstraudgifter til ukrudtsbekæmpelse m. m. samt naturligvis et års manglende tilvækst.

Pyntegrønt og juletræer: Adskillige juletræer vil være ødelagt på grund af visne årsskud, stort nålefald m. m. Udbudet af juletræer vil antagelig blive formindsket, og kvaliteten vil gennemgående være ringere end normalt. Pyntegrønt vil veje for lidt, og det må frygtes, at adskillige ellers brugbare grene vil blive ødelagt af nåletab. Altså også mindre udbud af pyntegrønt end budgetteret.

Mellemaldrende til ældre bevoksninger af nåletræ: Specielt i rødgranbevoksninger forekommer døende og udgående træer overalt i større eller mindre omfang. Specielt i eksponerede bevoksningsrande kan situationen blive kritisk. Det meddeles fra ganske få ejendomme, at hele bevoksninger må afdrives.

Mellemaldrende til ældre bøgebevoksninger: Løvtræet klarer sig nok gennemgående bedre end nåletræet, og dette kan skyldes, at løvtræerne som en sidste nødværgeforanstaltning lader bladene falde og herved nedsætter fordamningen. For bøgens vedkommende er der imidlertid tilløb til en kritisk situation. Som en følgevirkning af tørken optræder bøgeskjoldlusene (*cryptococcus fagi*) mange steder i foruroligende omfang. Erfaringerne fra tidligere år viser, at træer, der er stærkt angrebet, hurtigt dør, dels som følge af lusenens sugen, dels som et resultat af yderligere følgevirkninger, slimflod og diverse svampeangreb.

Udbuddet af træ vil i indeværende sæson næppe blive påvirket af tørkeskaderne. Ejendomme, der tvinges til at skove større mængder udgået og døende træ, vil i det store og hele kunne indskrænke hugsten på andre områder.

Tilvæksttab: Udbuddet på længere sigt kan imidlertid ikke undgå at blive påvirket af det tilvæksttab, tørken medfører. Enkelte prøveflademålinger i gran viser, at tilvæksten de pågældende steder er nedsat til ca. 40 pct. af det normale, og det må med et forsigtigt skøn antages, at vore skove i år i gennemsnit kun producerer det halve af en normal årstilvækst.

Det tab, der herved lides, er ikke så iøjnespringende som tabet ved udgåede kulturer og spredte døde, ældre træer; men tilvæksttabet udgør i penge langt mere end de øvrige skader tilsammen. En manglende tilvækst på 1 mill. m³ træ repræsenterer et tab på ca. 200 mill. kr., og man må i denne forbindelse prise sig lykkelig over, at skovdrift er så elastisk og smidig en erhvervsgren, at dette tab kan fordeles over en årrække på i hvert fald ti år.

Ole Fog

Kurser i vinteren 76/77

Skovforeningens sekretariat modtager løbende en række kataloger over kursustilbud. Efterårets høst er nu i hus, og en kort oversigt kan således opstilles. Der gives adressen på kursusarrangøren, samt eksempler på kurser, der kan have interesse for Skovens læsere. Detaljeret oplysning fås ved at rekvirere pågældende katalog.

Kursusinstitutionen Tune Landboskole Grevevej 20

2670 Greve Strand (02) 61 01 31

8.–12. nov. 1976: Skatteret og -lovgivning I.

17.–21. jan. 1977: Plantning i fritidsområder.

Danske Ingeniørers Efteruddannelse

DAH, bygning 303

2800 Lyngby (02) 88 23 00

Udbyder 3 lange lederkurser – VL: Virksomhedslederseminaret, der henvender sig til virksomhedens top. ESF: Erhvervslivets og Samfundets Forhold, som er rettet mod niveauet under den øverste ledelse, typisk funktions- og afdelingschefer. SYL: Seminar for yngre ledere.

Teknologisk Institut, Virksomhedsøkonomi

Hagemannsgade 2

1607 København V (01) 15 87 60

Tilbyder kurser i virksomhedsøkonomi, hvoraf kan nævnes:

8.–9. okt. 1976: Budgettering.

5.–6. okt. 1976: Investeringsanalyser.

11.–13. okt. 1976: Analyse af egen virksomhed.

I Sverige har man udgivet et samlet program for skovbrugets efteruddannelse. Programmet indeholder en lang række skovbrugsfaglige kurser, der omfatter emner indenfor skovdyrking, træmålingslære, driftsteknik, økonomi m. v. Det kan i allerhøjeste grad anbefales danske skovbrugere at gøre sig bekendt med indholdet af dette program, der kan rekvireres hos:

Skoghögskolan

Fortbildningssektionen

S-770 73 Garpenberg, Sverige
0225-22100

BMR

Ca. 70-årig bøg.

Her diskuteres det elastiske tilbagetog fra vest.

Forsigtig skovdrift på Muckadell Gods

Ekskursionen i forbindelse med Danske Forstkandidaters Forenings årsmøde besøgte i år Muckadell Gods.

Dr. agro. M. BARON SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL var dagens vært.

Muckadell Gods ejes af et selskab, som indehaves af familien Schaffalitzky de Muckadell. Godset er på ialt 1.611 ha, hvoraf skovbruget udgør de 482 ha. 39 % er bevokset med nåletræ, 35 % med bøg, 11 % med eg og 15 % med andet løvtræ. Den årlige hugst skulle svare til den årlige tilvækst - ialt ca. 4.440 m³/år.

Man arbejder under påvirkning af 2 generationsskifter (1963 og 1974). Driften er karakteriseret ved at være meget ekstensiv, man har f. eks. næsten intet pyntegrønt, og det giver sig udtryk ved en lille omsætning, omkostningerne holdes helt i bund, og man søger en stor sikkerhed. Skovbruget betragtes som kapitalforvaltning.

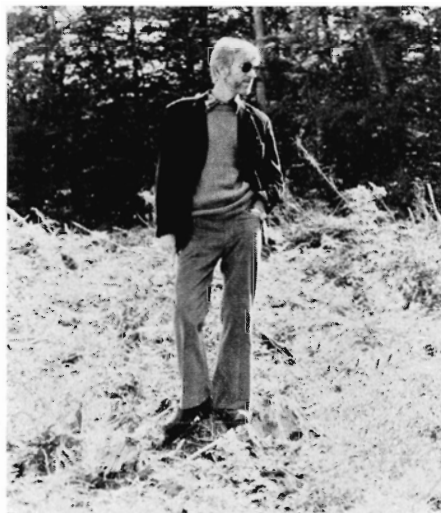
Skovene er små og ligger spredt. Boniteten veksler meget.

Skovene lå lidt nord for 1967-stormenes centrum, således at skaderne på løvskovene var små, men en stor del af de gamle nåletræbevoksninger blev ødelagt. Siden stormene har man der-

for koncentreret sig om at afvikle resterne af de ødelagte nåletræbevoksninger og holdt igen på hugsten i gammel løvskov. Siden 1975 har man koncentreret hugsten omkring det værdifulde træ for at klare følgerne af generationsskifterne: afgifter til staten og ydelser på prioritetslån.

Brobykskov

Ekskursionen begyndte med en skovvandring i Brobykskov, med det formål at få et indtryk af skovdriften og skovtilstanden i relation til godsets situation.

Skovrider M. Elbæk-Jørgensen ser det hele lidt fra oven.

Man gik hovedsageligt igennem løvskov, især bøg i forskellige aldre.

De helt unge bevoksninger hugges stærkt. Distriktet ønsker at forcere diametertilvæksten for hurtigst muligt at komme over de negative dækningsbidrag.

Ekskursionen fik det indtryk, at de mellemaldrende og ældre bevoksninger stod med store vedmasser og generelt trængte til hugst.

I en ca. 70-årig bølgebevoksning diskuterede man distriktets hugstbehandling.

Dr. Schaffalitzky oplyste, at den pågældende bølgebevoksning i flere år var blevet skudt ud af hugstplanen, som det også var sket for den kommende sæson af hensyn til godsets økonomi. Schaffalitzky mente, at man ved aktiv hugstbehandling i ældre bevoksninger ikke opnår så forfærdelig meget.

Man fører bevidst en tilbageholdende hugst, fordi man sparer.

Skovrider M. Bjerregaard Thomsen syntes ikke, man kunne se, at godset havde været igennem 2 generationsskifter, da der måtte være penge nok at hente i skoven. Han mente, at ansættelse af yderligere en skovarbejder sagtens kunne lade sig gøre, og at denne også ville kunne tjene penge til skovdistriktet.

Flere mente, at den manglende bevoksningspleje af bøgen tydede på uudnyttede muligheder.

Generelt fik man indtryk af en forsigtig hugstpolitik og en meget lille til-

Et udsnit af ekskursionens deltagere.

Brobygård.

Kontorchef Mette Mikkelsen, Miljøministeriet lytter interesseret (denne gang til andet end Skovstyrelsens personaleproblemer).

ingen dristighed, der gav det indtryk, at man sparede for meget.

Gammelskov

I Gammelskov blev ekskursionen præsenteret for nogle ældre storm-

ramte bevoksninger af rødgran. Hugstfølgen gav store problemer, og distriktet havde valgt et *elastisk tilbage-tog fra vest*.

Arreskov Slot

Under besøget på Arreskov Slot, der i dag bebos af den snart 80-årige lensgrevinde *A. E. Schaffalitzky de Muckadell*, fik man en levende og interessant rundvisning, der viste lensgrevindens store kærlighed til stedet, som fascinerede alle.

Hovedbygningen er som så mange andre hovedbygninger på Danmarks godser alt for stor og dermed for dyr at bebo og vedligeholde. Et problem, der bliver stadigt større for de danske herregårde.

m.h.

Arreskov Slot.

»Dansk Arbejde« flytter

»Dansk Arbejde«s hovedkontor flyttede d. 10. september fra Købmagergade til Cirkelhuset i Køkkedal, idet man har anset det for praktisk, at en af Landsforeningens betydningsfuldeste aktiviteter »Varekartoteket« befinder sig i umiddelbar nærhed af udstillerne og publikum.

Varekartoteket, der beskæftiger op imod halvdelen af kontorets samlede personale, formidler kontakter mellem producenter og aftagere af danske varer og er det mest specificerede varekartotek i Danmark. Kartoteket omfatter over 100.000 oplysninger, og stikprøver har vist, at Dansk Arbejdes varekartotek medfører ordrer til dansk industri på mindst 100 millioner kroner om året alene i førstegangsforetninger.

P. H.

Løv og kviste som kvægfoder

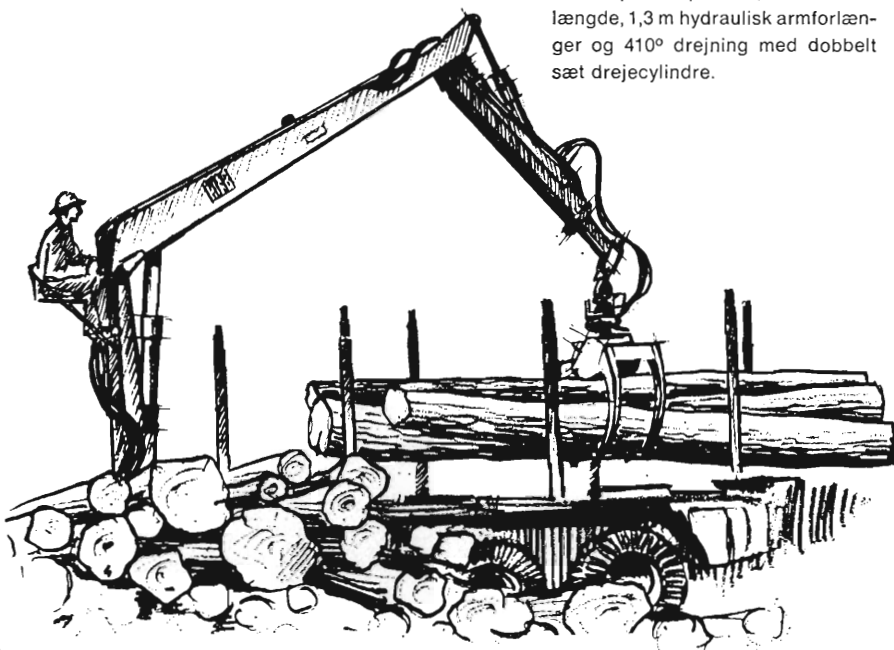
Det franske landbrugsblad *La France Agricole* kommer i en artikel om halm som foder ind på at anvende løv og kviste som kvægfoder. Mange træers løv er i virkeligheden lettere fordøjeligt end lucerne, ja akacietræernes løv står endda i denne henseende på højde med godt enghø, anføres det i artiklen.

P. H.

HIAB670

DEN NYE SKOVKRAN

Med kapacitet på 6 tm, 6,95 m arm-længde, 1,3 m hydraulisk armforlænger og 410° drejning med dobbelt sæt drejecylindre.

HIAB 670 er en hel ny konstruktion, hvor alle erfaringer fra verdens største kranfabrik er taget i betragtning. Et nyt kvalitetsprodukt om hvilket vore forhandlere gerne står til tjeneste med alle oplysninger.

Humblebæk:	HIAB-FOCO A/S Hovedkontor Bakkegårdsvej 308-310, 3050 Humlebæk Telefon (03) 19 24 24
Herlev:	HIAB-FOCO A/S Salgsafd. og værksted Knapholm 8, 2730 Herlev Telefon (02) 94 81 22
Århus:	HIAB-FOCO A/S Axel Gruhnsvej 6, 8270 Højbjerg Telefon (06) 27 18 22
Haslev:	HIAB-FOCO A/S Afdelingen under opførelse
Ålborg:	ÅLBORG HYDRAULIC A/S 9530 Støvring, telefon (08) 37 14 66
Holstebro:	HOLSTEBRO HYDRAULIC A/S Lømvigvej 9, 7500 Holstebro Telefon (07) 42 63 66
Randers:	RANDERS HYDRAULIC A/S Nyholmsvej 15, Dronningborg, 8900 Randers, telefon (06) 43 14 66
Paarup:	MIDTJYSK HYDRAULIK A/S Paarup, 7442 Engesvang Telefon (06) 86 52 22
Esbjerg:	ERLING CHRISTOFFERSEN ApS Morsøgade 13, 6700 Esbjerg Telefon (05) 12 52 40
Kolding:	KOLDING HYDRAULIC ApS Industrivej 10, 6000 Kolding Telefon (05) 52 86 18
Odense:	KNUD NYEGAARD A/S Elmelundsvej 14, 5200 Odense Vest Telefon (09) 12 10 69

HIAB-FOCO A/S

Heisterplantning af eg

Af NIELS og SVEN BANG.

Hvis der skal dyrkes eg her i landet, – og der er vel ikke mange, der vil påstå, at vi kan undvære egen helt i udvalget af de træarter, vi dyrker i vort skovbrug, – er der mange måder, på hvilke egekulturer og egebevoksninger kan tilvejebringes. En af disse metoder, der næsten var gået i glemmebogen, men som i de senere år har tiltrukket sig en vis interesse, er plantningen af egeheistere, en metode, der kulturteknisk synes at have visse fortrin, hvor besparelsen på plantetallet i forhold til de ortodokse kulturmetoder (mere eller mindre »intensive kulturer«), måske er det mest iøjnefaldende. Men også ting som kultursikkerhed, besparelser på indhegning (»vildtfrit plantemateriale«), mindre udsathed for beskadigelser ved forårsnattefrosen, hvis hærgen er eller kan være særlig alvorlig i kulturer med små, lave planter. Og nævnes kan også besparelsen ved, at man slipper for de kostbare udtyndinger i de unge bevoksninger. Til gengæld må man nok selv med plantemateriale af bedste proveniens regne med opstammingsudgifter, der dog i betragtning af det lille stamtal pr. ha vil være særdeles overkommelige; men disse udgifter vil på den anden side sikre et rimeligt godt effekt med knastfri bul, der til sin tid formentlig vil give en højere finérkævlereprocent i det færdige produkt.

Disse overvejelser har været medvirkende til anlæg af et begrænset antal egeheisterkulturer i Orupgaard-Pederstrup-Christianssæde skove, blandt hvilke vi særlig har heftet os ved en af de først anlagte, nemlig en kultur i Systofte skov, Orupgaard, afd. 142. Denne bevoksning, der nu er i sit 26. år fra frø, kunne det muligvis interessere dette tidsskrifts læsere at stifte nærmere bekendtskab med, og jeg skal derfor som et eksempel på heistermetodens anvendelighed med-

dele nogle oplysninger om bevoksnings historie og udvikling.

Etablering

Plantematerialet stammer fra afd. 129 ligeledes i Systofte skov, hvor der i 1952 blev anlagt en plantningskultur med 2/0 eg, rækkeafstand 1,70 m og 3 planter pr. løbende meter. Planterne stammer fra agern indsamlet i en smuk egebevoksning fra Middachten nær Arnhem i Holland. I denne kultur blev i efteråret 1959 opgravet planter bedst muligt, d.v.s. planter i gennemsnit ca. 1,8 m høje og udvalgt således, at form og stammestivhed (»de skal have krop«) syntes formålstjenlige. Selv ved den omhyggelige opgravning kunne en beskadigelse af siderødder og taprod ikke undgås, men alt i alt beholdt planterne en rod i størrelsesordenen som en mindre skaderede. Umiddelbart efter opgravningen blev planterne plantet i den nævnte afd. 142 i gravede huller og således, at planten blev sænket ca. 10 cm i forhold til dens standplads i det oprindelige voksested. Planteafstand på det nye voksested 3 x 2 m svarende til ca. 1650 planter pr. ha. Kulturarealet i afd. 142 var fremkommet efter renafdrift af gammel bøg i østkanten af Systofte skov. Jordbunden er den for Orupgaard skove karakteristiske, let sandblandet ler, ret dybgrundet og uden særlig risiko for stagnerende vand. Af forskellige grunde havde arealet henligget utilplantet og ubehandlet et par år, og der indfandt sig som sædvanlig på disse jorder en ret svær pels af forskellige græsser, en blanding af mosebunke, hundegræs og forskellige andre tueddannende græsser, der nok alligevel kunne tyde på en noget langsom vandbevægelse. Opgravning, transport af planterne fra afd. 129 til afd. 142 og plantningen kostede 1,50 kr. pr. plante.

Pleje

Efter plantningen blev der foretaget en let studsning af planterne, og mulige stammevandrings og tveger blev fjernet. I foråret 1960 blev der imellem egerækkerne indplantet 2 rækker rødgran med det formål at benytte det luftige mellemrum mellem egene til at producere juletræer; men den relativt hurtige overskygning fra egene medførte, at der kun kunne udtages ganske få juletræer. Iøvrigt står disse rødgraner stadig i egebevoksningen, – de er praktisk talt af samme højde som egene, kiler sig med deres kegleform på bekvem måde op imellem egenes stort set omvendte kegleform og giver egene en beskygning, der sikkert har været medvirkende til at forhindre eventuelle vandristendenser i at komme til udbrud. Hvis rødgranen ikke løber fra egene i højdevækst, hvad der for tiden ikke er meget, der tyder på, vil det være nyttigt at beholde rødgranen og bevare den næsetn symbiotiske tilstand og blot foretage tyndingshugster i rødgranerne og med tiden naturligvis også i egene.

Billedet fig. 1 taget vinteren 1960–61 giver et indtryk af kulturen godt og vel et år efter anlægget, og situationen i sommeren 1960, altså i kulturens første vækstår, fremgår af billedet fig. 2, taget i juli 1960. Desværre er der til illustration af planternes størrelsesforhold ikke indfotograferet målestok på de to viste fotos, men der kan her henvises til, at højden i eftersommeren 1960 opgjort som aritmetisk gennemsnit var 189 cm, og diameteren i middelstammegrundfladen var 1,32 cm.

Målinger

Fra bevoksningsens anlæg er der gennemført årlige individuelle målinger af højde og diameter, på basis af hvilke bevoksningsens højde og diameter er indtegnet i nedenstående diagram, på hvilket til sammenligning også er indtegnet kurverne for bon. I og bon. II (CMM 1933). Højde- og diameterkurverne for bevoksningsen i afd. 142 er ikke udjævnet, men viser måleresul-

Fig. 1.

Fig. 2.

taterne år for år til og med bevoksningens 27. år fra frø. Et brud i diameterkurven og 2 brud i højdekurven antyder, at målingerne i enkelte år er sprunget over.

Stamtallene i 27 års alderen for bon. I er 2.246 og for bon. II 2.860. Kurveforløbet for afd. 142 kan i og for sig ikke undre, når hensyn tages til, at stamtallet i afd. 142 som nævnt er og stedse har været 1.650. Man ser, hvorledes diameterkurven ligger ret støt mellem bon. I og bon. II, vel nok med en svagt stigende tendens bortset fra de seneste år, hvor tørken åbenbart har forårsaget en mindre diameterøkning, end hvad bonitetskurverne, der er baseret på klimatiske gennemsnit, viser. I modsætning hertil synes højdevekstforløbet ikke at påvirkes nævneværdigt af de tørre somre, tendensen går klart mod bon. I's højdekurve, og det skulle ikke undre mig, om den vil blive passeret i løbet af nogle få år.

Konklusion

Konklusionen af denne lille og upretentiøse undersøgelse af bevoksningen i afd. 142 må blive, at den anvendte metode til frembringelse af en egekultur, en egebevoksning, er anvendelig under de givne forhold, – forhold som der vil findes mange tilsvarende af i vore gamle løvskovsområder. Væksten har været tilfredsstillende, og formen, som jeg i det foregående ikke er kommet dybere ind på, er særdeles god, den overgår efter en subjektiv bedømmelse formen i moderbevoksningen i afd. 129, hvor der ganske vist heller ikke har været foretaget opstamning. Men en forudsætning for at opnå et tilfredsstillende resultat er naturligvis, at der anvendes planter af sikre provenienser, og at man støtter de dermed følgende egenskaber ved at foretage rettidig opstamning. Metoden synes at være ret sikker, – det kan nævnes, at alle planter i afd. 142 overlevede omflytningen, medens der i andre kulturer her har været en mindre afgang, kun undtagelsesvis over ca. 10 %. Metoden er nok også økonomisk fordelagtig, idet den eliminerer størstedelen af de kulturvedligeholdelsesomkostninger, der følger med en almindelig egekultur med et større eller mindre antal småplanter, og når tyndingen sætter ind, vil der formentlig straks være mulighed for at høste salgbare effekter i form af hegnspele, bundgarnspele o.l. En vanskelighed vil nok ligge i at skaffe sig egnet plantemateriale, idet der næppe i de senere år i væsentligt omfang er anlagt egekulturer i skoven, der åbner mulighed for opgravning af planter. Det kan således blive nødvendigt at frembringe planterne i planteskoler, egne planteskoler eller salgskulturer, hvor man ved omplantning 2 à 3 gange og frasortering af mindre egnede individer vil kunne få

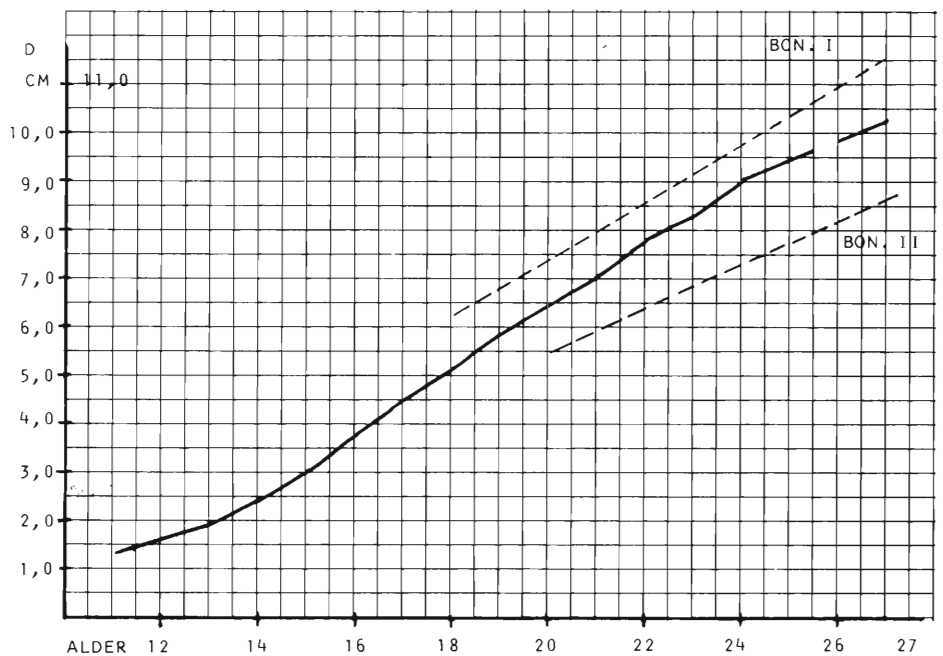

Fig. 3. Diameter/alder-kurve for egeheistere i Systofte.

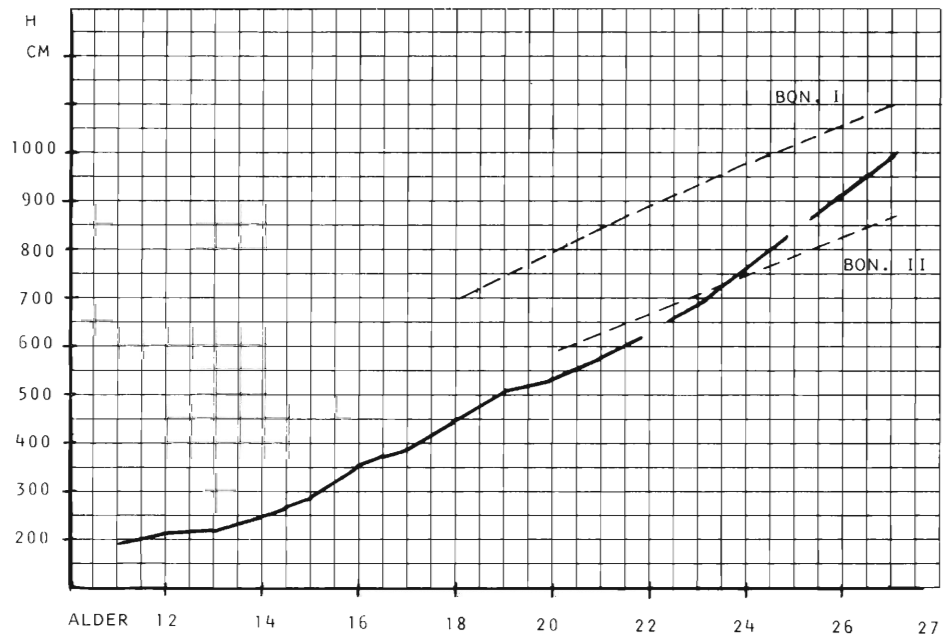

Fig. 4. Højde/alder-kurve for egeheistere i Systofte.

rimeligt gode planter, der ved udbringning specielt om efteråret vil give en sikker kultur.

Som nævnt er metoden nok gået noget i glemmebogen, men der kan være grund til afslutningsvis at pege på referaterne af møderne i Lolland-Falsters Forstmandsforening i sidste halvdel af forrige århundrede, hvor metoden har været drøftet og kommenteret. Man brugte dels omskoledede planter og dels planter fra såningskulturer, hvor enkelte planter blev mærket, rodstukket og senere opgravet og udplantet. Der er næppe tvivl om, at mange af de bevoksninger, der findes på Lolland-Falster i dag, er fremkommet ved heisterplantning.

I et længere referat af foreningens møde i 1893 omtaler skovrider C. H.

Bornebusch, Krenkerup, i et foredrag om »Anlæg af Egeskove« også metoden med plantning af store planter (»mindst 5 Fod høje«), som han finder i alle tilfælde billigere end »den nu saa moderne Rillekultur«. Han afslutter med følgende kloge ord: »Hvilke af de mange Kulturmetoder vi anvende, maa under alle Omstændigheder gjøres afhængig af, hvorledes vi under de givne Forhold formaa at frembringe det bedste Resultat paa forholdsvis billigste Maade«.

Og yderligere siger han: »Imidlertid maa vi bevare Egene i vore Skove, mine Herrer, og derfor har jeg tilladt mig at bringe denne Sag frem til Deres nærmere Overvejelse« – hvilket under tegnede også tillader os at gøre.

Forsythia - Planter

Planter produceret til udplantning for afskæring.
Forsythia intermedia spectabilis og Forsythia Lynwood Gold.
Fra rigt blomstrende og højtydende moderplanter.

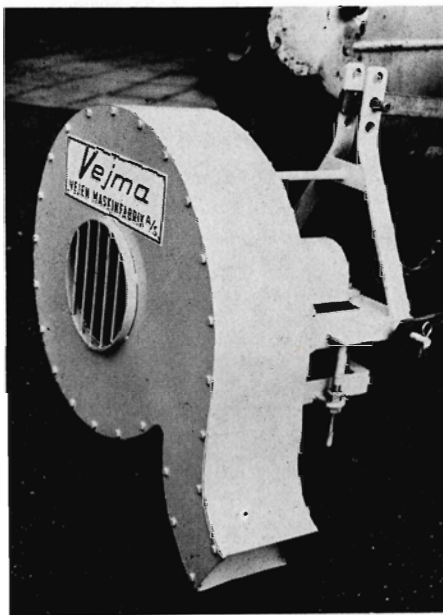
E. Lund-Andersens planteskole

Vinde-Helsinge . 4281 Gørlev Sjæll. . Tlf. (03) 55 91 86

VEJMA LØVBLÆSER

VEJMA VEJEN MASKINFABRIK a/s

Tlf. (05) 36 07 77

Juletrækulturer af nordmannsgran

Dyrkningen af juletræer af nordmannsgran kan foretages som:

1. Juletrækultur i en rotation, hvor efter arealet klargøres for den næste kultur.
2. Vedvarende juletræskultur, hvor der efter borthugst af juletræer indplantes små erstatningstræer til afløsning af de borthuggede.

Den ensaldrende juletræskultur, der drives i en rotation på 12-15 år, er vel nok den mest anvendte, idet den indebærer betydelige fordele ved pleje af kulturen og den store mængde træer, der vil fremkomme i bestemte år.

Den anden driftsform er også blevet anvendt en del, især i mindre juletræplantager, hvor ejeren eller den ansatte har god tid til at gå og pusle om udviklingen af de enkelte træer, beskære dem, så der næsten bliver et juletræ ud af hvert eneste træ. Et juletræ behøver jo ikke at tages fra 0-150 cm, men kan, hvis den nederste del ikke har været køn nok, tages fra 100-250 cm. De små efterplantede træer kræver også en betydelig pleje ved renholdelsen og friholdelsen fra større nabotræers grene.

Hvilken form, der giver det største udbytte, har jeg ingen oplysninger om, men den første form har på steder givet meget gode resultater, selv om de optimistiske kalkuler, nogle arbejder med, ikke er blevet indfriet af de forsøg på anlæg af nye kulturer, der er udført i de sidste tørre år.

I nær tilknytning til den vedvarende driftsform har jeg haft lejlighed til at følge udviklingen af en driftsform, der er blevet anvendt på Gavnø og Lindersvold skovdistrikt af skovfogederne P. Rossen og A. Kaspersen i en del år. På dette skovdistrikt blev en del af juletræerne på grund af græs m. m. først velformede over 0,6-1,0 m højde, og man tog derfor juletræet, og tilbage stod så en stub med en eller flere grenkranse. Disse grene har en tendens til at rette sig op og kan også efterhånden danne et nyt juletræ, hvis de konkurrerende grene bliver studset, så der kun kommer ét træ. Dette træ bliver imidlertid stærkt s-formet på det nederste stykke, så det velformede juletræ først dannes ca. 1 m over hugststedet for det første.

Imidlertid har nordmannsgran, nobilis og antageligt også andre abiesarter den evne, at der kan dannes adventivknopper fra stammen eller en af de tykkere grene under hugststedet. De skud, der kommer herfra, står lige op (uden s-form) og er i stand til at danne et nyt juletræ - over hugststedet - blot man sørger for kun at holde på et af

LAIGAARD BAGSKRABER

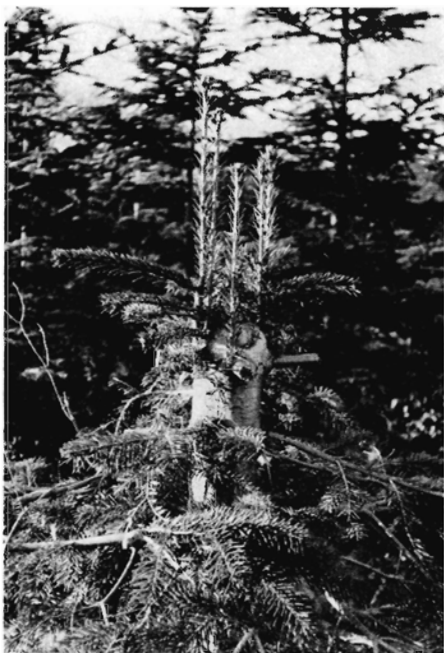

- leveres i bredden 2000 mm og er forsynet med vendbart stålskær, men kan også leveres med gummiskær til sjæpskrabning.

BAGSKRABEREN er fuldt drejelig (360°) og fastlåses i den ønskede stilling af en kraftig pæl.

BAGSKRABEREN kan påmonteres enhver traktor, der er forsynet med hydraulisk 3-punkts lift. Skraberkantens vinkel med jordoverfladen indstilles og reguleres med håndhjul fra førersædet. BAGSKRABEREN er i en solid og gennemført konstruktion.

LAIGAARD
FABRIK FOR VEJMASKINER
HELSINGFORSGADE 6 · AARHUS N · TLF. (06) 16 24 44

Adventivskud på nordmannsgran. Disse tyndes, så der kun bliver et til at danne det nye juletræ.

skuddene og klippe de andre bort og studse grenene i grenkransen, så de ikke går op. Denne iagttagelse havde man nu gjort på Gavnø-Lindersvold, og resultatet deraf er, at man idag kan vise stammer, på hvilke der er hugget 4-5 juletræer på den samme stamme. Denne iagttagelse har ført til, at man nu har en form for vedvarende juletræskultur uden efterplantning.

Fordelen ved denne form for vedvarende juletræskultur er, at man slipper for efterplantning og hegning, da skuddene sidder så højt og beskyttet af grenkransen, at de ikke bides og fejes af råvildtet, ligesom slåning heller ikke er nødvendigt. Det gælder om at holde så mange grønne grene på stubben, at denne har kraft nok til at danne adventivknopperne. Formen på juletræerne har været upåklagelig, selv om den større rod har givet lidt længere skud og dermed afstand mellem grenkransene, end det oprindelige træ havde. Det er blevet til »Münchener-træer« i stedet for »Berliner-træer«.

E. Tolstrup

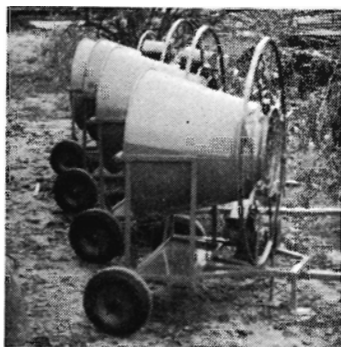
Nyt fra Jagt- og Skovbrugsmuseet:

Lørdag den 4. september genåbnedes Jagt- og Skovbrugsmuseet efter at have været lukket et helt år på grund af bygningsreparationer.

Museet har til huse i tre gamle bygninger, der udfyldte forskellige funktioner i tilknytning til det berømte Hirschholm Slot, som Christian den 6. og dronning Sophie Magdalene opførte i årene 1730-44 til afløsning for et ældre slot på samme sted. Slottet

skancon

SNØREMASKINE TIL JULETRÆER

MARKEDETS BILLIGSTE.

Uafhængig af elektricitet.

Hurtig start og stop ved hjælp af fodpedal. — Samtidig er begge hænder frie hele tiden.

Ingen kileremstransmission - direkte rulletræk.

Med snor fylder træet mindre.

Snor er økonomisk i brug.

Skancon snøremaskine kræver et minimum af vedligeholdelse.

skancon

Ladelundsvej . 8600 Silkeborg . Telefon 06 - 82 60 78

EGEDAL PLANTESKOLEMASKINER

Katalog tilsendes på forlangende

EGEDAL MASKINFABRIK

Egebjerg, 8700 Horsens

Telefon (05) 65 61 77

Nordmanniana juletræer samt cypresgrønt købes i større partier

**EGON JØRGENSEN
ØSTERLED
STAUNSHOLT
3460 BIRKERØD
TLF. (02) 8114 82**

**Tænk venligt
på Deres
medarbejderes
sikkerhed og
velbefindende
i kulden ...**

Lad installere en REFLEKS OLIEOVN eller REFLEKS OLIEKOMFUR — vi har modeller der passer til enhver skurvogn.

Refleks

Lørup - 5750 Ringe - Tlf. (09) 67 12 68

havde kun en kort glansperiode, hvorefter det fik lov at forfalde for endelig i årene 1810–12 at blive totalt nedrevet. Men de fleste af bygningerne uden for selve slotsholmen findes stadig og udgør et uvurderligt minde om Hørsholms storhedstid.

Tømmeret i de ca. 250 år gamle bygninger har dog ikke undgået tidens tand. I 1972–73 gennemgik Kornladen, der blev opført i 1713 med *J. C. Ernst* som bygmester, en gennemgribende tagreparation, og i 1975 kom turen til museets to andre bygninger, nemlig Kavalerstalden, der blev opført i 1722 med *J. C. Krieger* som bygmester, og Store Stald, der opførtes i to tempi i 1732 og 1738 under ledelse af *Lauritz von Thura*. Den rummede oprindelig den kongelige hestegarde. Reparationsarbejdet begyndte i juni 1975 og viste sig at blive ret omfattende, idet en meget betydelig del af tømmeret, som var skjult i murværket, var stærkt beskadiget eller helt rådnet bort, så murremme og talrige ender af loftsbjælker og tagspær måtte fornyes. Da den øverste del af murene måtte brydes ned og gulvene på 1. sal i en vis udstrækning fjernes af hensyn til reparationer af tømmeret, har alle museets lokaler været inddraget i processen, så det praktisk talt blev nødvendigt at pakke hele museet sammen. Nu er samlingerne imidlertid genopstillet, så museet som anført kunne genåbnes den 4. september med åbningstid alle ugens dage kl. 10.00 til 17.00.

Tidsskrift-læsekredse

Fortegnelsen over Statsbibliotekets tidsskriftlæsekredse er under forberedelse.

Tidsskriftlitteraturen spiller en stadig større rolle indenfor videnskabens forskellige fagområder, og det er efterhånden uoverkommeligt for den enkelte selv at abonnere på blot de vigtigste udenlandske tidsskrifter. Statsbibliotekets tidsskriftlæsekredse, der står til rådighed for alle interesserede, har siden 1920 givet flere og flere over hele landet – også i København – adgang til på en bekvem måde at følge med i den udenlandske tidsskriftlitteratur. I 1950 var der 1647 deltagere, som tegnede sig for 511 cirkulerende tidsskrifter. I 1976 var deltagerantallet steget til 2868, og der cirkulerede 1939 videnskabelige, udenlandske tidsskrifter af et udvalg på ca. 3000 titler. Fortegnelsen over de tidsskrifter, der står til rådighed i 1977, vil omfatte over 3000 titler. Foruden de mange og efterspurgte »blandede« tidsskrifter fra hele verden vil man kunne vælge mellem følgende fag: Bog- og biblioteksvæsen, teologi, kirkehistorie, mission, religionsvidenskab, filosofi, psykologi,

pædagogik, sprogvidenskab, litteraturhistorie, kunst, teater, musik, massekommunikation, film, fjernsyn, radio, presse, geografi, antropologi, folklore, arkæologi, historie, topografi, samfunds- og statsvidenskab, retsvidenskab, kriminologi, teknik, trafik, automation, edb, kybernetik, landbrug, havebrug, *skovbrug*, jagt, fiskeri, sport, skak, filateli, militærvæsen, matematik, naturvidenskab, miljø, økologi, forurening, medicin, odontologi, sygepleje og veterinærvidenskab.

Fortegnelsen ventes udsendt i begyndelsen af oktober, og sidste frist for indtegning bliver 23. oktober 1976. Man kan allerede nu henvende sig for at få læsekredskatalogen tilsendt, så snart den udkommer. Adressen er: Tidsskriftlæsekredse, Statsbiblioteket Universitetsparken, 8000 Århus C Tlf. (06) 12 20 22, lok. 229.

Karl V. Thomsen

Litteratur:

Svampebog for børn

EJGIL TRYEL: Min første Svampebog. Wøldikes forlag. 64 s. kr. 24,50.

Med denne bog har *Ejgil Tryel* indfriet et ønske hos alle såvel børn som voksne begyndere, som er interesseret i at gå på svampejagt. Forfatteren har tænkt sig, at bogen skal benyttes bl. a. i børnenes naturhistorietimer, således at de får en praktisk lærdom, som de til stadighed kan have gavn af.

Ejgil Tryel har indledningsvis givet almindelig viden om svampeverdenen. Det er nødvendigt med sikkerhed at kende de spisesvampe, som man gerne vil plukke. Da det er meget let for begyndere at tage fejl ved bestemmelsen af svampe, er det vigtigt, at man slet ikke beskæftiger sig med de svampfamilier, som rummer en fare for farlig forveksling. Derfor er lamelsvampene, de såkaldte bladhatte, ikke medtaget, da det er mellem dem de farligste giftsvampe forekommer. Det er blandt rørhatte, pigsvampe, kantareller, trompetsvampe og støvbolde de spiselige svampe findes - og som bogen beskæftiger sig med.

Der er benyttet et udvalg af fine svampetegninger fra »Mykologisk Ekskursionsflora« (C. Ferdinandsen og Ø. Winge, 1928).

Tager vi f. eks. Rørhatte gives først en almindelig beskrivelse af disse. Der omtales 17 arter, hvoraf en, som iøvrigt er meget sjælden, er giftig.

Selve forklaringen til hver rørhat er udmærket kort og klar, og følgende forhold belyses: 1) Tid og voksested, 2) Hat, 3) Rørslag, 4) Stok, 5) Kød, 6) Forveksling, 7) Spiseværdi.

Bogen er uden tvivl af værdi ikke ale-

ne for skoleungdom, men også i høj grad for voksne, som her i bogen vil finde et tilstrækkeligt stort udvalg af de svampe, som kan spises.

Figureerne er ikke farvebilleder. Det ville have forhøjet bogens nytteværdi, om figureerne var i farver, men det ville samtidig have betydet, at bogen ikke kunne sælges til anførte lave pris.

P.H.

Afsluttende bemærkninger om vand-og plantevækst

Jeg er fuldtud vidende om hr. *Holstener Jørgensens* og direktør *Sandahl Skovs* besøg i Tolne i 1971. Dette kom i stand på foranledning af Tolne Skov og skovrider Larsen, idet vi på dette tidspunkt var blevet klar over vandindvindingsplanerne i skoven og derfor sendte bud efter de to personer, som vi mente havde mest kendskab til problemerne omkring grundvandssænkninger. Ved mødet i Tolne overlod man fra Det forstlige Forsøgsvæsenets side „velvilligst“ til Hedeselskabet at søge problemerne belyst, og dette resulterede i, at man omgående gik i gang med at anbringe de omtalte piezometerrør.

Som forsøgsmand ved hr. *Holstener Jørgensens* udmærket, at forsøg, ikke mindst i skovbruget, er noget meget langsigtet, og 4-5 år tæller ikke meget.

Af mit første indlæg fremgik det imidlertid helt klart, at det lidet, vi ved, netop vedrører lettere sandjorder, hvor Hedeselskabet som bekendt fortrinsvis har sit virke, og hvor problemerne faktisk ikke har meldt sig før, dels p.g.a. de store vandmængder under hedesletten, og dels p.g.a. den ringe oppumpning i de tyndt befolkede egne. Problemet er stadig, hvordan en kraftig grundvandssænkning virker på skovene på andre jordbundstyper, som f. eks. i Nordsjælland og til dels i Tolne (moræne). Her melder spørgsmålet sig nu, mens det i Nordsjælland har været kendt i årtier, og at antyde, at Hedeselskabet passende kunne have taget sig af det, synes for flot.

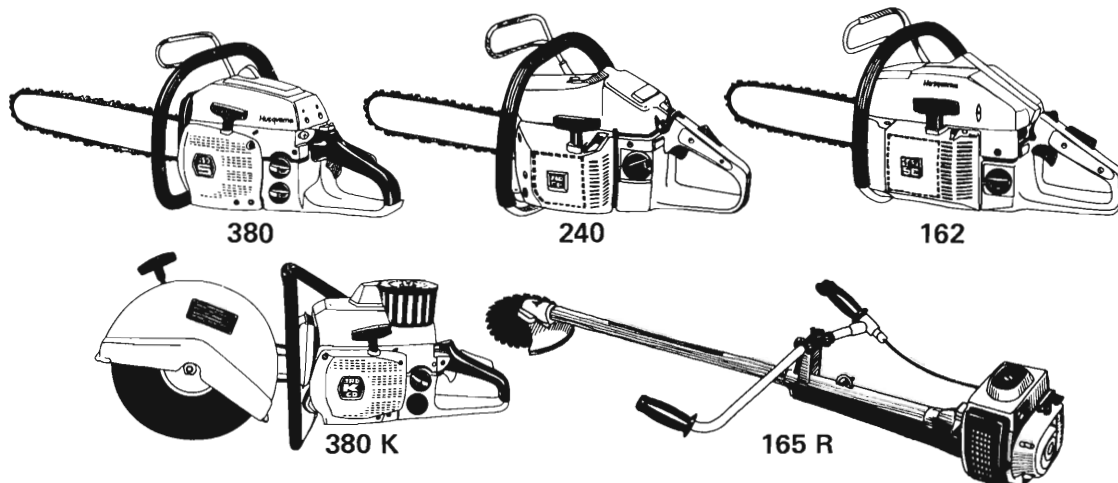
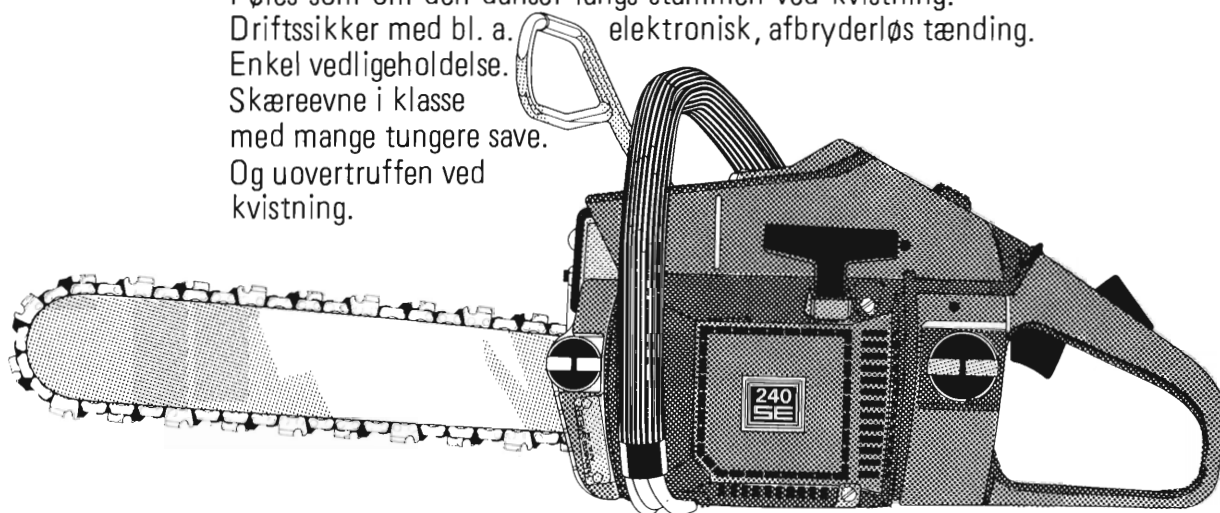
At der skulle kunne opstå et konkurrenceforhold mellem to forsøgsvirksomheder, forekommer mig helt absurd, selv om den ene fuldtud arbejder for „offentlige“ midler og den anden kun delvis.

M.h.t. de hydrometriske målinger følger jeg mig 100 % sikker på, at man fra Forsøgsvæsenets side kunne have fået al mulig hjælp og vejledning fra Hedeselskabets kontor i Slagelse.

O. Jepsen, Eskjær.

SKOVBRUGETS BALLETMESTER

240 SE Lav vægt. 5,8 kg tom med 13" sværd, kæde og kædebremse. Stærk. Ca 2,6 hk. Smidig og med afrundede, glatte flader. Kompakt, ingen fremspringende dele. Fint afbalanceret. Føles som om den danser langs stammen ved kvistning. Driftssikker med bl. a. elektronisk, afbryderløs tænding. Enkel vedligeholdelse. Skæreevne i klasse med mange tungere save. Og uovertruffen ved kvistning.

FORHANDLERE:

Fa. Frede Jelsbak
Søndergade 5
9300 SÆBY
Tlf. (08) 46 14 10

Hako-Tek
v/Aage Melvej
Struervej 113
7500 HOLSTEBRO
Tlf. (07) 42 26 12

Leif Grønhøj
Jyllandsgade 38
9520 SKØRPING
Tlf. (08) 39 10 32

Ulkebøl Slibecentral
Stationsvej 7
6400 SØNDERBORG
Tlf. (04) 42 63 84

Sven Low
"Bækken"
3720 ÅKIRKEBY
(03) 97 46 43

Leif Madsen
Klim
9690 FJERRITSLÆV
Tlf. (08) 22 52 48

Henning Hansens Skovservice
Ibæk Strandvej
7100 VEJLE
Tlf. (05) 82 47 11

"HOS HAARBYE"
v/Henning Haarbye
Chr. Winthersvej 2
4760 VORDINGBORG
Tlf. (03) 77 20 21

Torben F. Schroll Maskinværksted
Nymarken 27
5330 MUNKEBO
Tlf. (09) 97 44 17

Fa. Bendt Jensen
Valdemarsgade 13
4200 SLAGELSE
Tlf. (03) 52 43 65

Fa. Vepa
v/Johs. Larsen
Toksværd pr
4684 HOLME-ØLSTRUP
Tlf. (03) 74 72 82

Svendborg Råvarecentral A/S
Bødøvej 8
5700 SVENDBORG
Tlf. (09) 21 08 33

Arnold Larsen
Flintinge
4891 TØREBY
Tlf. (03) 86 91 26

Sølving Skovservice
Kirke Værløsevej 42
3500 LI. VÆRLØSE
Tlf. (01) 48 09 37

Husqvarna

NØRRESUNDBY SAVVÆRK

A/S NØRRESUNDBY TØMMERHANDEL
TELF. (08) 17 00 22

Indkøb af nåletræ til bygningstømmer

Nord for Limfjorden:

Skovfoged N. P. Nissen,
»Alfarvad«, tlf. (08) 86 71 30

Syd for Limfjorden:

Skovfoged J. Wisbech,
Kås, tlf. (08) 24 54 32

Vallø Stifts Savvæk

Oparbejdning af BØG
Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

**Alle arter
skovplanter**

i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning - Telf. 05-65 12 11

Paludans Planteskole A/S

Klarskov — 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og planter

Øernes Skovadministration

Kragevig - 4735 Mern

Alt skovrider- og skovfogedarbejde udføres.
Pris fuld adm. 90.- kr. pr. ha pr. år.

Skovrider Jørn Simony - (03) 79 61 28
Skovfoged Henry Hansen - (03) 79 12 96

Kævlér af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege- og
elmekævlér.

HVALSØ NY SAVVÆRK OG TØMMERHANDEL

4330 Hvalsø Tlf. (03) 40 81 36

Kristtornplanter

Guldmedalje og ærespræmie 1975.
Udvalgt fra hårdføre modertræer
med høj bærydelse.

Forlang vor pjece om dyrkning af
kristtorn.

Chr. Pedersens planteskole
5400 Bogense - Tlf. (09) 81 13 60

Vore skoverfarne vognmænd udfører
med kranudstyrede lastvogne og laste-
evne 20-25 tons kørsel af:

RÅTRÆ i alle dimensioner
PYNTEGRØNT
TØMMER/TRÆLAST m.v.
i ind- og udland

**RØNNEDE
LAST** A/S

Industrivej 14, 4683 Rønnede
telefon 03-71 15 25

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 65 60 46

Læ- og hækplanter samt planter
til vildtremiser m.v.

NÅLETRÆ

til bygningstømmer og master købes.

St. Hjøllund Savværk og Imprægneringsanstalt

Hjøllund . 7362 Hampen - Telefon (06) 86 91 00

Special- sprøjtning af skov

Har De ukrudts-, skadedyrs- eller sygdomsproblemer i skov el. plante-skole, så lad os klare problemerne.

Indhent tilbud både på sprøjtning og kemikalier.

A/S Fyns Sprøjte-Service

Nyborg . Telefon (09) 31 27 06

Firmaet med mange års erfaring.

Mandskabsvogne

udført efter godkendte tegninger af Direktoratet for stats-skovbruget, Det danske Hede-selskab samt Skovbrugets Arbejdsgiverforening.

AILER HØRMANN AdS

Ballebygade 10-18,
8600 Silkeborg,
telefon 06 · 85 51 78

Produktion:

Dansk tømmer:
brædder og lægter.

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer.

I/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

v/Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 12 41 88

Kassetræ af nåletræ købes

ALDERSLYST SAVVÆRK OG | v/ brødrene Møballe
SILKEBORG EMBALLAGEFABRIK | 8600 Silkeborg - Tlf. (06) 82 01 21

15.000 m³ bøgekævler kl. A-B-C-D

Købes årligt på Sjælland - Lolland-Falster til markedspris.
Kontant betaling.

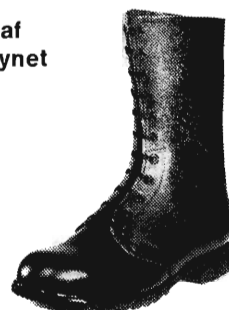
RYDE SAVVÆRK Tlf. (03) 88 92 21*
4930 Maribo

ET DANSK KVALITETSPRODUKT

TIGER

SIKKERHEDSFODTØJ

Godkendt af
Arbejdstilsynet

Dess. 400 Skovstøvle

Sko - Sandaler - Støvler
Træsko - Træskostøvler

K. K. KNUDSEN SKOFABRIK

TIGER SUPERFLEX

Nørregade 77-79 - 5000 Odense
Tlf. (09) 13 23 13

Land-Rover folket:

Kokkedal Autohjælp nord for København er altid parat til at rykke ud til nødstedte bilister - eller som her sørge for transport af campingvogne.

Aarby Maskincentral ved Kalundborg klarer enhver sprøjteopgave med den terrængående Land-Rover 88.

3 ÅRS GARANTI

Hos familien Christfort på Nybøllegård ved Stege bliver Land-Roveren spændt for hestetraileren, når galophestene skal til væddeløb.

Jordteknik A/S arbejder ofte under vanskelige forhold. En Land-Rover sørger for, at man kan komme frem og foretage boreprøver og jordundersøgelser.

Land-Rover er verdens mest alsidige køretøj. Et køretøj, der går sine egne veje. Kommer frem overalt. Selv i det vanskeligste terræn. I skove, på tunge marker, på byggepladser uden veje. Og med stigninger op til 45°.

Der er 27 forskellige modeller, benzin eller diesel, 4-hjulstræk, 8+2 gear, komfortabelt førerhus, karrosseri af aluminiumslegering, der forhindrer rust. Kan monteres med omfattende specialudstyr til særlige arbejdsopgaver.

Land-Rover er for folk, der ikke følger den slagne landevej. Få fyldigt brochuremateriale og alle oplysninger og en demonstration hos Land-Rover forhandleren.

LAND-ROVER

Jylland: **ESBJERG** Vilh. Nellemann A/S, Hedelundvej, telf. (05) 14 17 33 • **FREDERIKSHAVN** Børge Sørensen Automobiler A/S, Grønlandsvej 10, telf. (08) 42 28 77 - 42 25 53 • **HADERSLEV** A/S Brdr. Hansen, Vinkelvej 15-17, telf. (04) 52 63 70 • **HERNING** Herning Auto Handel, Hovedgaden, Lind, telf. (07) 12 21 00 • **RANDERS** Vilh. Nellemann A/S, Hospitalsgade, telf. (06) 42 17 33 • **SKIVE** A/S C. P. Koldings Eftf., Bårupgade 8-10, telf. (07) 52 22 00 • **STRUER** Willy Laursen A/S, Bredgade, telf. (07) 85 15 00 • **TØNDER** Autogården, Werner Petersen I/S, Ribe Landevej 57-59, telf. (04) 72 30 50 • **VEJLE** Vejle Motor-Compagni, Boulevarden 13, telf. (05) 82 21 00 • **AALBORG** Vilh. Nellemann A/S, Jyllandsgade 28, telf. (08) 12 63 77 • **ÅRHUS** A/S Auto-Compagniet, Vestergade 83, telf. (06) 13 09 88 • **Fyn: SVENDBORG** Bilcentret, N. Kjær, Odensevej 94, telf. (09) 21 23 23 • **Sjælland: GLOSTRUP** Vilh. Nellemann A/S, Sdr. Ringvej 33, telf. (02) 96 75 55 • **KALUNDBORG** Bilcentret, Slagelsevej 121, telf. (03) 51 10 64 • **KØBENHAVN V** Vilh. Nellemann A/S, Vodroffsvej 55-57, telf. (01) 35 33 33 • **KØBENHAVN Ø** Arne Fog's Eftf., Bryggervangen 39, telf. (01) 29 43 11 • **SKELSKØR** Skelskør Auto A/S, Sorøvej 27-29, telf. (03) 59 61 50

O&K TRUCK... STÆRK MAND I SKOV- OG TRÆINDUSTRIEN

Enhver løfteopgave fra 1,5–8 ton klares let af en O & K. Den forløfter sig aldrig. Derfor opstår der aldrig ubehagelige situationer. Den robuste A-serie er med sin store frihøjde og brugsrigtige konstruktion overlegen i terrænet, også med fuldt læs. Motoren! En Ford-diesel er dimensioneret til størrelsen og tåler sagtens det hårde daglige slid uden at blive træt. Langt de fleste O & K trucks er dieseldrevne, men selvfølgelig leverer vi også gas- eller el-trucks. Til skov- og træindustrien står, foruden A-truckserien, hele O & K's program inden for læssemaskiner og mobilgravemaskiner til rådighed, med et omfattende sortiment i specialudstyr.

O & K er kvalitet – og alle pengene værd.

OPE's landsdækkende servicenet sørger for, at en montør hurtigt er på pletten. Selv om det sjældent er nødvendigt med en O & K.

**OLAF
POULSEN
ENTREPRENØRMASKINER A/S**

BALDESBÆKVEJ 10-12 – 2635 ISHØJ – TLF. (02) 99 35 00

Denne saks hedder **MAIBO** og er een af tusinder velrenommerede sakse i Europas store frugtplantager.

Vi har indført nogle til Danmark for at vise, hvordan de også kan lette grøntklipningen.

MAIBO saksen ligger godt i hånden og vejer kun 550 g. Et let tryk på den store tangent udløser et klip - præcis hvor saksen anbringes.

Så let materiel og så let betjening aflaster naturligvis kroppens muskler ganske betydeligt og giver klipperen en behageligere arbejdsdag samt en jævnere og større produktion, end man kan opnå med mere primitive redskaber.

Brug **MAIBO** fra stige eller fra jorden, direkte i hånden eller med forlængerør, - den vil altid være en lettelse i arbejdet.

SE/2

Vi leverer et let kompressoranlæg specielt til saksene, f.eks. med gummihjul og trillebørhåndtag. Anlægget drives af en robust 4-takts motor, som leverer luft til 4 sakse og er udstyret med trykafaster, vandudskillere og olieforstøver, således at saksene får jævnt arbejdstryk og passende smøring.

Saksene har sikkerhedslås og kræver et minimalt vedligehold. De forbindes med kompressoren med 10-30 m slange og kan forlænges med letmetallrør på 1-3 m.

Der kan leveres 3 større sakse til beskæring og klipning af fyrretop og hvidgranhegn.

Hvis De er interesseret i en demonstration i Deres egen skov, bedes De lade os det vide. Sæsonen er begyndt!

Skovmaskiner Langaa ApS

8870 Langå - tlf. (06) 46 14 11

Udenfor normal arbejdstid:

Axel Dybbroe
Erik Dybbroe

06 - 37 15 70
06 - 46 13 12

Svend Meldgaard
værkfører

06 - 44 52 75